

Nr 19.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 februari 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en isbrytare.

(1:a och 3:e Avd.)

Kungl. Maj:t, som i statsverkspropositionen under femte och sjunde huvudtitlarna för år 1914 uppfört särskilda anslag, vardera å 87,500 kronor, såsom bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en isbrytare, har i en den 14 januari 1913 till Riksdagen avlåten, till statsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 51, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att, under de i statsrådsprotokollet angivna villkor, såsom bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en för genombrytande av packis byggd isbrytare av storlek och beskaffenhet i övrigt, som av marinförvaltningen prövas vara för marinens behov tillfredsställande, bevilja ett anslag av 350,000 kronor samt därav på extra stat för år 1914 anvisa halva beloppet eller 175,000 kronor, att utgå med hälften eller 87,500 kronor från vardera av riksstatens femte och sjunde huvudtitlar, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera nämnda belopp å 175,000 kronor redan under år 1913.

Beträffande den till stöd för framställningen återopade utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till återopade statsrådsprotokoll.

De olika förslag till anskaffande av en andra isbrytare för Stockholms stad, som Stockholms hamnstyrelse låtit uppgöra, hava sammanfattats till två olika typer, nämligen den stora packisbrytaren (alternativ I) och den mindre skärgårdsisbrytaren (alternativ II). Enligt vad utskottet inhämtat, sluta de inkomna definitiva anbuden å ifrågavarande fartyg, för alternativ I å 1,143,000 kronor och för alternativ II å 731,000 kronor.

Av handlingarna i ärendet synes framgå, att Stockholms stads *nuvarande* behov i förevarande hänseende skulle kunna tillgodoses ge-

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 6 saml. 13 häft. (Nr 19—20.)

Utskottets
yttrande.

nom en isbrytare enligt typen alternativ II, ehuru tvivelsutan en isbrytare enligt alternativ I, med förmåga att hastigare bryta is och att även under särskilt svåra isförhållanden kunna forcera packis utanför inloppet till Stockholms skärgård, måste, såsom mera betryggande för sjöfartens upprätthållande, vara att föredraga. Därvid bör även bemärkas, att vintersjöfarten på Stockholm är stadd i livlig utveckling, med stigande tonnage hos fartygen, och att det givetvis är av stor betydelse för landets handel och industri, att huvudstaden har en jämväl för stora handelsfartyg hela året om tillgänglig hamn.

De skäl för anskaffandet av en isbrytare enligt alternativ I, som av marinförvaltningen och chefen för marininstaben anförts, synas utskottet klart visa behovet av en dylik isbrytare för sjöförsvarets ändamål, ett behov, som på senare tid med allt större kraft gjort sig gällande såväl på grund därav att en avsevärd del av flottan numera är förlagd till Stockholms station som ock emedan de smärre örlogsfartygen icke alls och pansarbåtarna endast i fråga om svagare is kunna verkställa isbrytning. Komme den större isbrytaren icke nu till anskaffning, torde man kunna emotse, att krav på särskild isbrytare för flottans behov redan inom en nära framtid bliva framställda, i vilket fall hela kostnaden för fartygets anskaffning, bemanning och underhåll komme att drabba statsverket, varförutom kan förutses, att en dylik isbrytare under fredstid icke komme att erhålla nämnvärd användning.

Det synes sålunda, som skulle handelns och sjöfartens tillgodoseende nära sammanfalla med den väg, som av marinmyndigheterna angivits såsom lämplig lösning av frågan om isbrytare för flottans härvarande station.

För tillvaratagande av statens intressen bör enligt utskottets mening vid en eventuell uppgörelse med Stockholms stad tillses, att staden förbinder sig, att, därest den nya isbrytaren genom olyckshändelse blir oanvändbar, eventuellt utfallande assurancesbelopp användes till att ofördröjligen åter iståndsätta densamma eller anskaffa annan i dess ställe.

Utskottet finner alltså, att ett samarbete i förevarande angelägenhet mellan staten och Stockholms stad är önskvärt framför allt i sjöförsvarets intresse, och anser sig därför böra förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag om att från femte huvudtiteln må utgå bidrag till anskaffande av ifrågavarande fartyg. Däremot anser sig utskottet icke kunna biträda förslaget om utgående för ändamålet av enahanda bidrag från sjunde huvudtiteln, då härigenom möjligen skulle framkallas anspråk från andra håll på liknande subventioner. Emellertid har utskottet, såsom ovan nämnts, icke förbisett betydelsen för landet i dess

helhet, att huvudstaden utan avbrott hålles tillgänglig för handelsflottans fartyg. Men utskottet, som anser, att frågan nu ej bör förfalla, föreställer sig, att, därest Kungl. Maj:t skulle finna handelns intresse fordra, att från det allmännas sida vidtagas åtgärder för främjande av detta mål, Kungl. Maj:t icke bör sakna tillfälle att från handels- och sjöfartsfonden anvisa de medel, som i detta hänseende må kunna finnas erforderliga.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, under de i statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 14 januari 1913 angivna villkor, såsom bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en för genombrytande av packis byggd isbrytare av storlek och beskaffenhet i övrigt, som av marinförvaltningen prövas vara för marinens behov tillfredsställande, bevilja ett anslag av 175,000 kronor samt därav på extra stat för år 1914 anvisa halva beloppet, eller 87,500 kronor, att utgå från riksstatens femte huvudtitel med rätt för Kungl. Maj:t att disponera nämnda belopp, 87,500 kronor, redan under år 1913.

Stockholm den 18 februari 1913.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

Från Första kammaren: herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *S. H. Kvarnzelius*, *O. Jonsson*, friherre *J. T. Gripenstedt*, greve *P. O. L. Klingspor*, *H. F. Lamm*, friherre *J. G. Beck-Friis*, *A. C. Lindblad*, *F. Berglund*, *G. M. H. Ekelund*, *N. S. Stadener* och *H. H. K. Ericson* samt

från Andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *A. Wiklund*, *F. W. Thorsson*, *J. A. Sjö*, *N. E. Lindberg*, *J. Ström*, *G. Odqvist*, *E. A. Nilson*, *J. Olofsson* i Digernäs, *A. P. Gustafsson*, *A. Anderson* i Råstock och *H. Lemke*.

Reservation:

av herrar *A. C. Lindblad*, *F. W. Thorsson*, *N. E. Lindberg*, *J. Olofsson* i Digernäs och *A. Anderson* i Råstock, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke måtte av Riksdagen bifallas.
